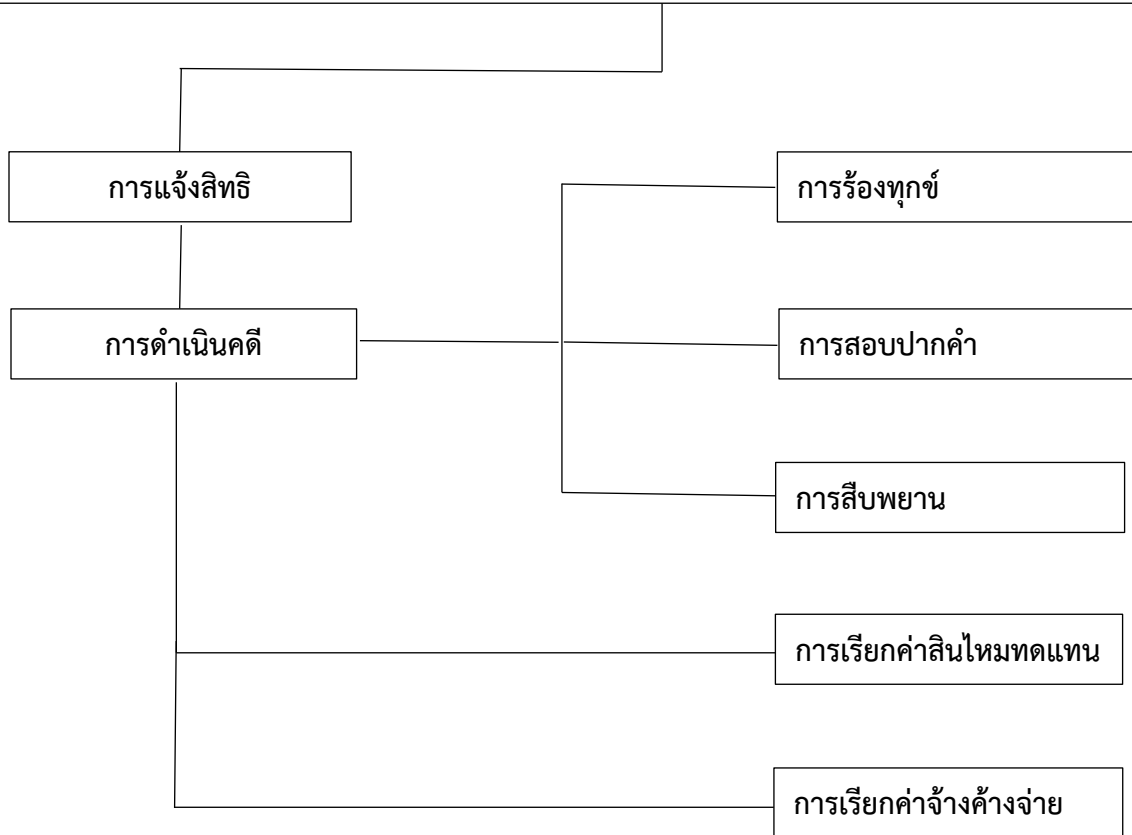

ขั้นตอนการดำเนินงานการช่วยเหลือผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในกระบวนการยุติธรรม
สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ขั้นตอนการดำเนินงานการช่วยเหลือผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในกระบวนการยุติธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การช่วยเหลือผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด และเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับสิทธิตามกฎหมาย เป็นกระบวนการที่สำคัญและมีผลต่อการพิจารณาคดีของศาล รวมถึงมีผลต่อการที่ผู้เสียหายจะได้รับบริการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐตามสิทธิของตน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกขั้นตอนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เพราะบางขั้นตอนอาจจำกัดด้วยระยะเวลา บางขั้นตอนต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการทำงาน แต่ในปัจจุบันบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ อาจมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ทำให้มีเจ้าหน้าที่ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานด้านการช่วยเหลือผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ กองต่อต้านการค้ำมนุษย์จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการช่วยเหลือผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมเป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย พร้อมทั้งตัวอย่างเอกสารประกอบที่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการทำงานช่วยเหลือผู้เสียหายให้ได้รับสิทธิตามกฎหมาย และสร้างความมั่นใจความไว้วางใจให้กับผู้เสียหาย โดยประกอบด้วยข้อควรคำนึงถึง หลักการสากล และขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ข้อควรคำนึงถึงในการช่วยเหลือผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม

๑. เจ้าหน้าที่ต้องยึดหลักรักษาความลับของผู้เสียหาย สร้างความไว้วางใจให้กับผู้เสียหาย และต้องมั่นใจว่าผู้เสียหายให้ความยินยอมโดยการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอม (สคม.๐๒) ก่อนสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้เสียหาย
๒. เพื่อประโยชน์ในการพิทักษ์สิทธิของผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ควรสอบถามข้อมูลความเจ็บป่วย และความเสี่ยงของโรคติดต่อและสังเกตบาดแผล หรืออาการบาดเจ็บ เพื่อให้การช่วยเหลือรักษาหรือเพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบการดำเนินคดีหรือการเรียกค่าสินไหมทดแทน หากจำเป็นต้องมีการบันทึกภาพถ่ายวิดีโอ หรือเสียงของผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเหตุจำเป็นให้ผู้เสียหายทราบ และต้องมั่นใจว่าผู้เสียหายให้ความยินยอมโดยการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอม (สคม.๐๒) ก่อนทุกครั้ง
๓. การสอบถามผู้เสียหายต้องไม่เป็นการกระทำซ้ำ ต้องคำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจของผู้เสียหาย ความบอบช้ำของจิตใจที่ผู้เสียหายได้รับ ควรใช้คำถามที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแต่ไม่ตรงเกินไป การใช้คำถามหรือการพูดคุยควรคำนึงถึงวัย สติปัญญา เพศ ความเชื่อ และศาสนาของผู้เสียหาย ควรมีระยะเวลาให้ผู้เสียหายได้ฟื้นฟูสภาพจิตใจ
๔. ควรให้ผู้เสียหายได้พูดคุยหรือเล่าข้อเท็จจริงออกมาเรื่อย ๆ ไม่ควรเร่งรัดหรือคาดคั้นให้ผู้เสียหายพูดในสิ่งที่เจ้าหน้าที่คิดหรือคาดว่าจะ เป็น หรือใช้คำพูดชักจูงให้ผู้เสียหายพูดหรือแสดงออกตามที่เจ้าหน้าที่ต้องการ หากผู้เสียหายเป็นเด็กอาจใช้การวาดภาพประกอบแต่ไม่ควรให้สิ่งของเพื่อเป็นรางวัลเพราะอาจไม่ได้คำตอบที่เป็นข้อเท็จจริงแต่เป็นการตอบเพื่อรับรางวัล
๕. เจ้าหน้าที่ไม่ควรรับปากหรือให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะส่วนตัวที่ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายไม่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถเป็นจริงได้จนอาจทำให้ผู้เสียหายคาดหวังหรือหมดหวังและเกิดความเข้าใจผิด ควรแจ้งให้ผู้เสียหายได้ทราบข้อเท็จจริงในกระบวนการช่วยเหลือและกระบวนการยุติธรรมอย่างชัดเจน

<p>การปฏิบัติงานภายใต้หลักการสากลในการให้การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย</p>

๑. เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Rights-Based Approach) ของผู้เสียหายทุกคน
๒. ผู้เสียหายทุกคนจะไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ (Non-Discrimination) ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม
๓. การปฏิบัติงานจะยึดผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (Victim-Centered Approach) และยึดประโยชน์สูงสุดที่ผู้เสียหายจะได้รับ (Best Interest Determination)
๔. การคุ้มครองช่วยเหลือจะคำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจของผู้เสียหาย (Trauma Informed Care) และจะไม่กระทำการใดที่ถือว่าเป็นการกระทำซ้ำต่อผู้เสียหาย
๕. ให้ความสำคัญกับความละเอียดอ่อนในเพศสภาพ (Gender Sensitivity) ที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างทางเพศของผู้เสียหาย
๖. คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณีของผู้เสียหายแต่ละรายที่มีความแตกต่างออกไป
๗. การปฏิบัติงานที่เป็นมิตรกับผู้เสียหาย (Victim Friendly Approach) ในทุกระบวนการตั้งแต่กระบวนการคัดแยกจนถึงส่งกลับคืนสู่สังคม
๘. ไม่ทำให้เกิดอันตราย (Do No Harm) และไม่ลงโทษผู้เสียหาย (Non Punishment) ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม
๙. มุ่งเน้นการเสริมพลังของผู้เสียหาย (Empowerment) เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างยั่งยืน
๑๐. การรักษาความลับ (Confidentiality) เพื่อให้ผู้เสียหายมั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกเผยแพร่ และจะส่งต่อเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

ขั้นตอนการแจ้งสิทธิ

๑.๑ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แนะนำตัวเองและหน่วยงาน และแจ้งสิทธิ ตามกฎหมายที่ผู้เสียหายพึงได้รับตามแบบ (สคม. ๐๔) อาจแจ้งด้วยวาจาหรือหากมีสื่อมัลติมีเดียที่กองต่อต้าน การค้ามนุษย์ได้จัดทำและเผยแพร่สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้แจ้งสิทธิให้กับผู้เสียหายอาจใช้สื่อมัลติมีเดีย ในการแจ้งสิทธิประกอบกับการอธิบายรายละเอียดที่ผู้เสียหายยังสงสัย โดยการแจ้งสิทธิต้องสอดคล้องกับวัย ความเข้าใจ และภาษาของผู้เสียหาย หากผู้เสียหายสื่อสารด้วยภาษาใดให้ใช้ใบแจ้งสิทธิสำหรับภาษานั้น โดยสามารถดาวน์โหลดได้ในเว็บไซต์ e-aht.com

๑.๒ เจ้าหน้าที่อธิบายกระบวนการให้ความช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิให้ผู้เสียหายทราบ โดยคำนึงถึง ความหลากหลายทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีและวัฒนธรรมของผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความ เข้าใจในกระบวนการยุติธรรมและการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ทำให้เกิดความคลายกังวลว่าผู้เสียหายจะได้รับการดูแลและปลอดภัย

ขั้นตอนการดำเนินคดี

๑. การร้องทุกข์

๑.๑ กรณียังไม่มีกรร้องทุกข์หากผู้เสียหายประสงค์จะให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ให้จัดให้ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือพนักงานสอบสวนสามารถ ร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแทนผู้เสียหายได้

๑.๒ กรณีมีการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว พนักงานสอบสวน จะออกหมายเลขคดีเพื่อดำเนินการสอบสวนคดีต่อไป

๒. การสอบปากคำ

๒.๑ พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบปากคำผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นผู้ดูแลผู้เสียหายหรือผู้จัดการรายกรณี ควรพูดคุยสอบถามข้อเท็จจริงกับผู้เสียหาย ร่วมกับการสังเกตน้ำเสียง ท่าทาง พฤติกรรม รวมถึงอาการความผิดปกติ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายหลังจากเกิดเหตุการณ์ตกเป็นผู้เสียหาย และบันทึกข้อมูลที่ได้ไว้ จากนั้นส่งต่อข้อมูลให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันเตรียมความพร้อมผู้เสียหายก่อน การสอบปากคำ โดยเป็นการทบทวนข้อเท็จจริงพฤติการณ์การตกเป็นผู้เสียหาย การเตรียมผู้เสียหายไม่ให้เกิด ความเครียดจนไม่สามารถให้การได้ ให้ผู้เสียหายทราบถึงขั้นตอนการสอบปากคำว่ามีการดำเนินการอย่างไร มีใครเข้าร่วมในการสอบปากคำบ้าง และแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าการให้การต่อพนักงานสอบสวนต้องพูดข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นโดยไม่สร้างเรื่องเท็จเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น หรือต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริง เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ใด

๒.๒ หากมีการร้องทุกข์แล้วระยะเวลาผ่านพ้นไปประมาณ ๑ – ๒ สัปดาห์ แต่พนักงานสอบสวนยังไม่ดำเนินการการสอบปากคำผู้เสียหาย ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นผู้ดูแลผู้เสียหาย หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ติดตามพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบปากคำผู้เสียหาย โดยครั้งแรกอาจติดตามด้วยวาจา แต่ในครั้งถัดไปควรติดตามเป็นหนังสือถึงพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน หากพนักงานสอบสวนยังไม่ดำเนินการให้ทำหนังสือถึงผู้บังคับบัญชา หากติดตามเป็นหนังสือจำนวน ๒ ครั้งแล้วแต่ยังไม่มีการดำเนินการให้ทำหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปจนกว่าจะมีการสอบปากคำผู้เสียหาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหาย

๒.๓ ในการสอบปากคำผู้เสียหายก่อนสอบปากคำพนักงานสอบสวนจะแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะแจ้งสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยจะมีการบันทึกลงในคำให้การว่าผู้เสียหายประสงค์จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ต้องหาหรือไม่ **แต่ไม่ควรระบุจำนวนเงินที่ประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากต้องมีการประชุมทีมสหวิชาชีพพิจารณาภายหลัง** ซึ่งบางกรณีพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะมีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่คุ้มครองดูแลผู้เสียหาย ให้จัดประชุมกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย บางกรณีอาจไม่มีหนังสือแจ้งจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเนื่องจากมีการจัดประชุมกำหนดค่าสินไหมทดแทนและได้จัดส่งรายงานไปยังพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนแล้ว

๒.๔ ไม่ว่าจะได้รับหนังสือแจ้งเรื่องให้พิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือไม่ หากผู้เสียหายได้แจ้งความประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทนกับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แล้ว ให้ยึดถือตามความประสงค์ของผู้เสียหายและดำเนินการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามความประสงค์

๓. การสืบพยาน

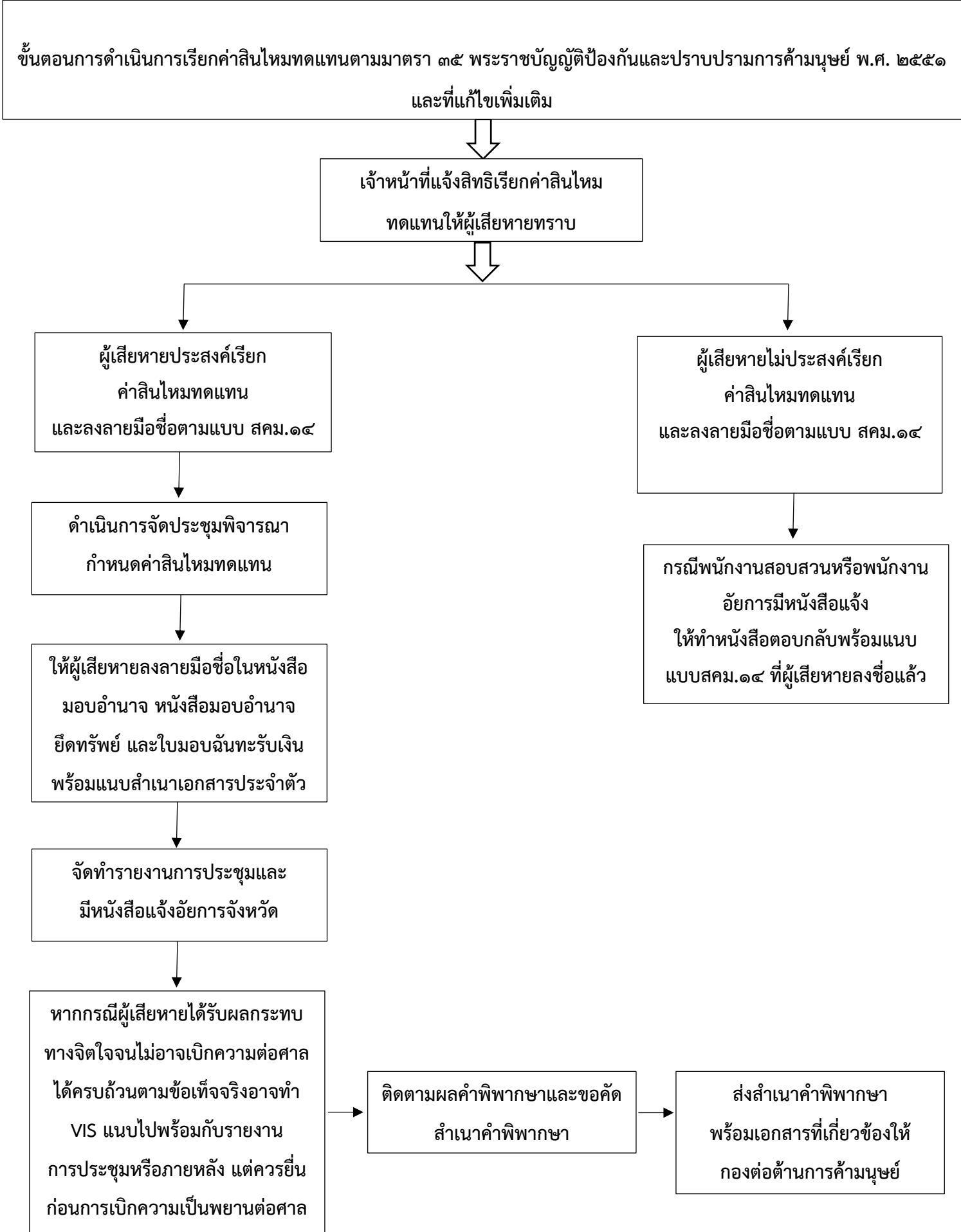
๓.๑ หากมีการสอบปากคำเสร็จสิ้นเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว (ระยะเวลาประมาณ ๓ – ๖ เดือน) แต่ผู้เสียหายยังไม่ได้เบิกความเป็นพยานต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นผู้ดูแลผู้เสียหาย หรือผู้จัดการรายกรณี หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ติดตามพนักงานสอบสวนเพื่อสอบถามถึงสำนวนการสอบสวนว่าได้ส่งไปยังพนักงานอัยการแล้วหรือไม่ หากสำนวนได้ส่งไปยังพนักงานอัยการแล้วให้สอบถามชื่อพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนและเบอร์โทรศัพท์ เพื่อติดต่อสอบถามว่ามีคำสั่งฟ้องคดีแล้วหรือไม่ หากสำนวนยังไม่ถูกส่งไปยังพนักงานอัยการให้มีหนังสือถึงพนักงานสอบสวนเพื่อขอความร่วมมือให้เร่งดำเนินการ

๓.๒ การสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้อง คือการที่พนักงานอัยการยังไม่สั่งฟ้องคดีแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ต้องสืบพยานไว้ก่อน กรณีเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นผู้ดูแลผู้เสียหาย หรือผู้จัดการรายกรณี หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้เสียหายอาจไม่อยู่ในพื้นที่ถึงวันที่มีการนัดสืบพยาน หรือผู้เสียหายแจ้งว่าจำเป็นต้องเดินทางไปทำงานต่างจังหวัดหรือ

ต่างประเทศและไม่สามารถกลับมาเบิกความเป็นพยานต่อศาลได้หากมีการนัดสืบพยาน หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ไม่สามารถมาเบิกความต่อศาลได้ตามวันนัด เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ที่ เป็นผู้ดูแล ผู้เสียหาย หรือผู้จัดการรายกรณี หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย มีหนังสือถึงพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเพื่อขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลขอสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้อง

๓.๓ การสืบพยานตามกำหนดนัด เมื่อมีการฟ้องคดีแล้วศาลจะกำหนดวันนัดสืบพยาน ให้ผู้เสียหายไปเบิกความเป็นพยานต่อศาลตามกำหนดวันนัดสืบพยาน

๓.๔ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ เป็นผู้ดูแลผู้เสียหาย หรือผู้จัดการรายกรณี หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย **ควรมีการเตรียมความพร้อมผู้เสียหายก่อนเบิกความเป็นพยานต่อศาล** เนื่องจากวันกำหนดนัดสืบพยานอาจผ่านพ้นช่วงระยะเวลาเกิดเหตุการณ์เป็นเวลานาน ผู้เสียหายอาจจดจำพฤติการณ์การตกเป็นผู้เสียหายคลาดเคลื่อน หรืออาจลืมเลือนไปบ้าง หากเบิกความต่อศาลโดยขาดความมั่นใจและไม่อาจจดจำพฤติการณ์ได้จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาพิจารณาดีของศาล ศาลอาจเห็นว่าผู้เสียหายไม่อยู่กับร่องกับรอยทำให้คำเบิกความไม่น่าเชื่อถือ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อทบทวนความจำ โดยการให้ผู้เสียหายได้อ่านคำให้การที่เคยให้การต่อพนักงานสอบสวน อ่านข้อเท็จจริงที่เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลได้เคยสอบถามและบันทึกข้อมูลไว้ให้ผู้เสียหายได้ฟังเพื่อทบทวน และอธิบายให้ผู้เสียหายได้ทราบถึงขั้นตอนการเบิกความเป็นพยานต่อศาล เช่น หากผู้เสียหายอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะเบิกความเป็นพยานต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีการแยกให้ผู้เสียหายอยู่ในห้องสืบพยานที่เป็นเด็ก ไม่เผชิญหน้ากับจำเลยในคดี และมีการถามผ่านนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา หากผู้เสียหายเป็นผู้ใหญ่จะต้องสืบพยานด้วยการเผชิญหน้าและจะต้องนั่งในห้องพิจารณาคดี **แต่หากผู้เสียหายรู้สึกหวาดกลัวหรือรู้สึกไม่ปลอดภัยถึงขนาดไม่สามารถเบิกความได้ หากต้องเผชิญหน้าจำเลย สามารถขอให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ผู้เสียหายแยกห้องสืบพยานโดยไม่เผชิญหน้ากับจำเลยได้**

การเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๓๕ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑. ผู้มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน

หมายถึง ผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ที่ประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้มีอำนาจจัดการแทนตามกฎหมายอื่น

๒. ผู้มีหน้าที่แจ้งสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทน

๒.๑ ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบในโอกาสแรก

ทั้งนี้ หากผู้เสียหายประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทน ให้พนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการ ประสานแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อดำเนินการตามข้อต่อไป หากมีการแจ้งสิทธิระหว่างการสอบปากคำให้บันทึกความประสงค์ของผู้เสียหายไว้ใน คำให้การ หากมีการแจ้งสิทธิภายหลังการสอบปากคำให้พนักงานสอบสวนรวบรวมเอกสารแจ้งความประสงค์ ของผู้เสียหายไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

๒.๒ กรณีผู้เสียหายไม่ประสงค์เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์ แต่ประสงค์ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและรับสิทธิตามกฎหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สอบถามผู้เสียหายในครั้งแรกที่ได้พบเจอว่าพนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการได้มีการแจ้งสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนให้ทราบหรือไม่ หากยังไม่มีแจ้งสิทธิ ให้เจ้าหน้าที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประสานให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบปากคำผู้เสียหาย เพิ่มเติมเพื่อแจ้งสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายทราบ และให้บันทึกความประสงค์ของผู้เสียหาย ลงในคำให้การ

๒.๓ การสอบถามผู้เสียหายตามข้อ ๒.๒ ให้เจ้าหน้าที่ประสานทางโทรศัพท์สอบถามพนักงาน สอบสวนว่าได้แจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบหรือไม่ และผู้เสียหายประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนหรือไม่

๒.๔ แม้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แจ้งสิทธิการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย ทราบแล้ว แต่เมื่อผู้เสียหายอยู่ในความดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แล้ว เจ้าหน้าที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อย่างน้อย ๒ คนต้องร่วมกันแจ้งสิทธิในการเรียกค่าสินไหม ทดแทนให้ผู้เสียหายทราบอีกครั้งพร้อมทั้งลงลายมือชื่อและพยานลงลายมือชื่อ ๒ คน ตามแบบสคม. ๑๔ หากผู้เสียหายไม่ประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อพร้อมทั้งแจ้งเหตุผลในการไม่ประสงค์ เรียกค่าสินไหมทดแทนลงในแบบสคม. ๑๔ ทั้งนี้ เพื่อให้มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความประสงค์ของผู้เสียหาย เป็นลายลักษณ์อักษร และให้ทำหนังสือแจ้งพนักงานอัยการว่าผู้เสียหายไม่ประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทน พร้อมแบบสคม.๑๔ ที่ผู้เสียหายได้ลงลายมือชื่อและระบุเหตุผลไปด้วย

๒.๕ เมื่อเจ้าหน้าที่ทราบว่างานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแจ้งสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายทราบแล้ว และผู้เสียหายประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทน ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ไม่ว่าจะมียกข้อแจ้งให้ดำเนินการจัดประชุมดังกล่าวจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือไม่ก็ตาม

๒.๖ กรณีผู้เสียหายได้แจ้งแก่พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่สถานีคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าไม่ประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนไว้แล้วแต่ภายหลังเปลี่ยนใจ หากเกิดขึ้นก่อนถึงวันนัดสืบพยานให้เจ้าหน้าที่รับจัดประชุมเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนและแจ้งพนักงานอัยการทราบ แต่หากเกิดขึ้นในวันนัดสืบพยานให้แจ้งพนักงานอัยการเพื่อแถลงขอเลื่อนการนัดสืบพยานในวันนั้นออกไป หรือเพื่อแถลงขอให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามที่เห็นสมควรตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยให้ผู้เสียหายแถลงถึงผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนให้ศาลทราบในวันดังกล่าว

๒.๗ หากกรณีผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติให้มีล่ามแปลภาษา และให้ล่ามแปลภาษาลงลายมือชื่อในแบบสคม. ๑๔ ด้วย

๓. หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการจัดประชุมเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน

การเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นการดำเนินการตามความประสงค์ของผู้เสียหาย ภายหลังจากที่ผู้เสียหายพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษด้วยตนเอง หรือเป็นพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อจิตใจของผู้เสียหาย และการรักษาความลับของผู้เสียหายเป็นสำคัญ

๓.๑ การเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายกรณีไม่ได้เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองเอกชน ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่เกิดเหตุดำเนินการจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายทันทีหลังจากผ่านพ้น ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้พบผู้เสียหาย เว้นแต่ผู้เสียหายเต็มใจให้ความร่วมมือ และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเห็นว่าสามารถประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายได้อย่างรอบด้านก่อนครบกำหนด ๓๐ วันดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เสียหายเป็นสำคัญ

หากผู้เสียหายไม่ได้พักอาศัยอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่เกิดเหตุประสานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่ที่ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่อำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายได้เข้าร่วมประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่เกิดเหตุเป็นเลขานุการการประชุมดังกล่าว และจัดทำรายงานการประชุมแจ้งให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย พร้อมทั้งรายงานการประชุมให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทราบด้วย

๓.๒ การประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามข้อ ๓.๑ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเข้าร่วมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วย ทั้งนี้ จะต้องบันทึกภาพผู้เข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย และผู้เข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องคำนึงถึงการรักษาความลับของผู้เสียหายเป็นสำคัญ

๓.๓ กรณีพนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายและได้แจ้งสิทธิการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายทราบแล้ว และผู้เสียหายประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทน หากภายหลังมีการสอบปากคำเพิ่มเติมหลายครั้ง ให้ดำเนินการจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายก่อนการสอบปากคำเพิ่มเติมเสร็จสิ้นได้ หากผู้เสียหายมีความพร้อม เจ้าหน้าที่มีข้อมูลพร้อม และผ่านพ้นช่วงระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ ๓.๑

๓.๔ การจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ควรเชิญผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น (พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กระทรวง พม. ที่ให้การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้เสียหายและบุคคลที่ผู้เสียหายร้องขอ หรือผู้แทนผู้เสียหาย) ไม่ควรเป็นการประชุมในรูปแบบคณะอนุกรรมการ และต้องคำนึงถึงการรักษาความลับของผู้เสียหายเสมอ

๓.๕ เมื่อจัดทำรายงานการประชุมแล้วเสร็จห้ามมีการแจ้งเวียนให้กับผู้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากการประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนเป็นการประชุมที่ต้องคำนึงถึงการรักษาความลับของผู้เสียหายเป็นสำคัญ และให้ดำเนินการตามข้อ ๓.๑ วรรคสองโดยเร็วต่อไป

๔. ผู้เข้าร่วมการประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน

การดำเนินการเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยประชุมร่วมกับ

- ผู้เสียหายหรือผู้แทน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้เสียหาย
- พนักงานสอบสวน
- พนักงานอัยการ
- ผู้ที่ดูแลผู้เสียหายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักกฎหมาย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง องค์กรภาคเอกชนที่ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายในรายนั้น ๆ เป็นต้น
- กรณีที่ผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติต้องมีล่ามแปลภาษาเข้าร่วมการประชุมด้วย

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เสียหาย หรือสามารถให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย

๕. การเชิญผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน

เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่นัดหมายกับผู้เสียหายให้ทราบวันเวลาและสถานที่ในการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน และพิจารณาว่ามีบุคคลหรือหน่วยงานใดที่

เกี่ยวข้องในคดีและต้องให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน หากเป็นบุคคลในหน่วยงานเดียวกัน เช่น เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นิติกร ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจมีการแจ้งวันเวลาและสถานที่ที่จะประชุมเป็นวาจาหรือทำเป็นหนังสือบันทึกภายในแจ้งให้ทราบ หากเป็นบุคคลภายนอกหน่วยงาน เช่น พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน องค์การภาคเอกชนที่ให้การช่วยเหลือผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจมีการประสานด้วยวาจาก่อน เพื่อบัดหมายและจัดทำหนังสือเชิญประชุมส่งให้ภายหลัง โดยให้จัดส่งหนังสือเชิญประชุมก่อนวันประชุมอย่างน้อย ๓ วันทำการ

๖. การเตรียมรายละเอียดวาระการประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน

เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดรวบรวมข้อมูลจากคำให้การ ข้อมูลจากการสอบถามข้อเท็จจริงที่ได้บันทึกไว้ ข้อมูลที่ได้รับการส่งต่อจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ประสงค์เข้ารับการคุ้มครองและกลับภูมิลำเนา และข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดผลกระทบกับผู้เสียหายและครอบครัว ภายหลังตกเป็นผู้เสียหาย เช่น เมื่อกลับไปอยู่ที่ภูมิลำเนามีการถูกนินทาต่าง ๆ จากคนในชุมชนทำให้เกิดความอับอาย จนไม่กล้าออกจากบ้าน มีอาการฝันร้ายหลับไม่สนิทภาพเหตุการณ์ยังวนเวียนในฝัน ต้องเลิกработสามีหรือภรรยา ครอบครัวต้องมีปัญหาแตกแยก เป็นต้น นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำรายละเอียดวาระการประชุมโดยเรียบเรียงเรื่องราวให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันตั้งแต่ภูมิลำเนาหลังเรื่องราวครอบครัว ชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน เส้นทางเข้าสู่กระบวนการค้ำมนุษย์หรือ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ พฤติการณ์การตกเป็นผู้เสียหาย การถูกทำร้ายทั้งสภาพร่างกายและสภาพจิตใจ จนถึงได้รับการช่วยเหลือออกมา แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกละแวกกระทบทำ หลังจากถูกละแวกทำ และผลกระทบปัจจุบัน ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อชีวิตในปัจจุบัน ตัวอย่างตามเอกสารแนบท้าย

๗. การประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน

การกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายแต่ละรายย่อมมีความแตกต่าง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง พฤติการณ์ ความรุนแรง ระยะเวลา ผลกระทบจากการกระทำนั้นๆ ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายกรณี แต่กรณีอาจมีการเรียกค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายแต่ละประเภทแตกต่างกัน โดยจะเรียกค่าสินไหมทดแทนเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเรียกค่าสินไหมทดแทนครบทุกความเสียหายตามตารางแนวทางการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

แนวทางการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย		
ประเภทความเสียหาย	ลักษณะของความเสียหาย	แนวทางในการพิจารณา
๑. ค่าสินไหมทดแทนที่สามารถคำนวณได้เป็นตัวเงิน		
โดยพิจารณาคำนวณค่าเสียหายตามราคาที่ยุเสียหายต้องจ่ายจริง หรือราคาตามท้องตลาดในวันที่เกิดความเสียหาย		
๑.๑ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน	เป็นกรณีที่สูญเสียวัตถุทรัพย์สิน ทรัพย์สินเสียหาย หรือ บุบสลายอันเกี่ยวเนื่องมาจากการตกเป็นผู้เสียหาย	- การพิจารณาความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์สินให้ดูจากเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องเสียจริงซึ่งอาจรับฟังจากข้อเท็จจริงที่

	<ul style="list-style-type: none"> ● ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยให้เริ่มคำนวณนับตั้งแต่ตกเป็นผู้เสียหาย เช่น ค่าพาหนะเดินทาง ค่าทำหนังสือเดินทางหรือค่าธรรมเนียมในการขอวีซ่า ค่าผ่านแดน ค่าที่พัก เป็นต้น ● ค่าเครื่องอุปโภคที่ผู้เสียหายต้องเตรียมเพื่อการเดินทาง เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ต้องซื้อใหม่ 	<p>ผู้เสียหายแจ้ง ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - หากมีหลักฐานในการเดินทางเช่น ตัวเครื่องบิน ตัวรถโดยสาร ควรแนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาด้วย - ค่าโดยสารพาหนะรับจ้างให้คิดจากเงินที่ผู้เสียหายได้จ่ายไปจริง - ค่าเครื่องอุปโภคหากมีใบเสร็จให้ยึดตามใบเสร็จ แต่หากไม่มีให้ประมาณราคาตามท้องตลาด ณ วันเกิดเหตุ หรือตามข้อเท็จจริงที่ผู้เสียหายแจ้ง
	<ul style="list-style-type: none"> ● ค่านายหน้า 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่านายหน้า คือค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายจ่ายจริงให้กับนายหน้า หรือบุคคลอื่นเป็นผู้จ่ายให้และผู้เสียหายจำต้องขอคืนเงินในส่วนนั้นคืนในภายหลัง
	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ยึดหรือทำลายระหว่างตกเป็นผู้เสียหายได้แก่ทรัพย์สินมีค่า และสามารถคำนวณราคาได้ เช่น โทรศัพท์ เงินติดตัว สร้อย แหวน ต่างหู เครื่องประดับต่างๆ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณากำหนดราคาทรัพย์สินให้ยึดตาม ข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้เสียหาย โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของราคาทรัพย์สินนั้น - หากเป็นทองหรือของมีค่าที่มีราคาขึ้นลงได้ตามราคาท้องตลาดให้คำนวณราคา ณ ระยะเวลาที่เกิดเหตุ เนื่องจากหากผู้เสียหายนำไปขายก็จะได้ราคาตามท้องตลาดในขณะนั้น
<p>๑.๒ ค่าขาดรายได้จากการทำงาน</p>	<p>ค่าสูญเสียรายได้หรือค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าจ้างที่พึงได้รับหรือส่วนต่างที่ผู้เสียหายพึงได้รับจากค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม - ค่าเสียหายที่พึงได้รับจากการที่จำเลยผิดสัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีนำคนมาขอทาน, เอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส การคิดคำนวณค่าสินไหมทดแทนให้คิดจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในพื้นที่เกิดเหตุ - กรณีค้าประเวณีให้คำนวณจากเงินที่สถานบริการหรือผู้กระทำความผิดหักจากรายได้ของการให้บริการ ○ กรณีผู้เสียหายพ้นจากการตกอยู่ภายใต้การควบคุมของจำเลยแล้ว แต่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะสามารถทำงานได้ตามปกติ หรือยังไม่สามารถเดินทางกลับภูมิลำเนาเนื่องจากรอการส่งตัวกลับ ให้คิดคำนวณความสูญเสียในส่วนนี้ด้วยคำนวณตั้งแต่วันที่พ้นจากการถูกควบคุม ถึงวันที่สามารถกลับทำงานได้ตามปกติ หรือสามารถกลับภูมิลำเนา

	<p>ค่าสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> - วุฒิการศึกษาที่อาจจะได้รับก่อนตกเป็นผู้เสียหาย เช่น การศึกษาภาคบังคับหรือโอกาสที่จะได้รับการศึกษาตามความเหมาะสมของผู้เสียหาย) - โอกาสในการประกอบอาชีพด้วยตนเองหรือการพึ่งพาตนเอง (เกณฑ์อายุ ๖๐ ปี) - ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพและความเป็นไปได้ในการได้รับการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ○ กรณีการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และมีการตกลงค่าจ้างไว้ให้คิดคำนวณตามที่ได้ตกลง แต่หากมีการตกลงกันไว้ในอัตราที่น้อยเกินไปหรือไม่ได้มีการตกลงกันไว้ก่อนให้คิดคำนวณจากอัตราค่าแรงขั้นต่ำในขณะเกิดเหตุ ○ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในกรณีเรียกค่าสินไหมทดแทนตามหลักเกณฑ์นี้แยกคนละส่วนกับค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ <ul style="list-style-type: none"> - เป็นรายได้ที่ผู้เสียหายควรจะได้รับจากการประกอบอาชีพแต่ถูกทำร้ายร่างกายจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เช่น เคยทำงานฝีมือขายแต่ถูกตัดแขนเมื่อจะต้องกลับมาทำงานไม่สามารถทำอาชีพเดิมได้ - ในกรณีที่ผู้เสียหายอยู่ระหว่างการศึกษ แต่ภายหลังตกเป็นผู้เสียหายทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา และส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพการงานในอนาคตได้ - ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง พฤติกรรม ความรุนแรง ระยะเวลา ผลกระทบจากการกระทำนั้นๆ - การเรียกร้องค่าสูญเสียโอกาสทางการศึกษา ให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงของผู้เสียหาย
<p>๒. ค่าความเสียหายอย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงิน โดยพิจารณาลักษณะความเสียหายที่เกิดขึ้น มาคำนวณเป็นตัวเงินเพื่อชดเชยความเสียหายนั้น</p>		
<p>๒.๑ ความเสียหายต่อร่างกาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ค่ารักษาพยาบาลตามที่จ่ายจริง และการรักษาต่อเนื่องที่จำเป็นตามความเห็นของแพทย์ผู้ทำการรักษา เช่น ค่าใช้จ่ายในการทำศัลยกรรมเพื่อรักษาพยาบาล ค่าอวัยวะเทียม/สิ่งเทียมอวัยวะ ค่าฟื้นฟูสภาพกายภาพ ความทุพพลภาพหรือความพิการติดตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเสียหายต่อร่างกายอาจมีลักษณะความเสียหายที่ต่างกันจำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายกรณี - กรณีต้องรักษาพยาบาลต่อเนื่องต้องมีเอกสารความเห็นของแพทย์ประกอบการพิจารณา - ต้องมีใบเสร็จการจ่ายเงินหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องแนบประกอบการพิจารณา - กรณีไม่มีใบเสร็จให้พิจารณาคำนวณตามความเหมาะสมของการถูกทำร้ายบาดแผล

		<p>ขณะถูกทำร้าย หลังถูกทำร้าย และร่องรอยบาดแผลติดตัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีทุพพลภาพหรือพิการให้พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายไม่ว่าการดำรงชีพหรือการประกอบอาชีพ ต้องมีการรักษาต่อเนื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินชดเชยของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
<p>๒.๒ ค่าเสียหายที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p>	<p>- ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อาจพิจารณาจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถูกกระทำหรือปฏิบัติเหมือนไม่ใช่มนุษย์ ถูกปฏิบัติเยี่ยงทาส ถูกกระทำอย่างทรमान การถูกล่วงโทษอย่างทารุณโหดร้ายถูกกระทำเยี่ยงสิ่งไม่มีชีวิต สัตว์ สิ่งของ - ถูกย่ำยีเหยียดหยาม กดขี่ ลิดรอนสิทธิ ประณาม ตีตราบาป ลดคุณค่าในความเป็นมนุษย์ - ถูกทำให้อับยศอดสู ถูกดูหมิ่นน้อยเนื้อต่ำใจ - ถูกทำให้ขาดความเชื่อถือในตัวเอง ขาดความเคารพในตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้บันทึกถ้อยคำผู้เสียหายบรรยายรายละเอียด พฤติการณ์ และรายละเอียดของสภาพความเสียหาย ความต้องการได้รับการเยียวยา ระยะเวลา วิธีการ และผลกระทบของความเป็นผู้เสียหายและผลของความร้ายแรงของการถูกกระทำ ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรमान ความหวาดกลัว วิตกกังวลวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป
<p>๒.๓ ค่าความเสียหายอันเนื่องมาจากการเจ็บปวดทุกข์ทรमानทางด้านร่างกาย และจิตใจ</p>	<p>- ไม่ว่าขณะถูกกระทำหรือหลังถูกกระทำแล้ว ผู้เสียหายมีความเจ็บปวดต้องทุกข์ทรमानทั้งร่างกายและจิตใจ แม้ผ่านพ้นเหตุการณ์แล้ว ผู้เสียหายบางรายอาจยังได้รับผลกระทบถึงขนาดต้องพบจิตแพทย์ หรือต้องทานยาต่อเนื่อง หรืออาจใช้ชีวิตได้ปกติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการถูกกระทำ ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรमान ความหวาดกลัววิตกกังวลวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ○ ถูกข่มขืนใจให้มีเพศสัมพันธ์
<p>๒.๔ ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการเสื่อมเสียชื่อเสียง</p>	<p>- หลังผ่านพ้นเหตุการณ์แล้วผู้เสียหายและครอบครัวได้รับความอับอาย ถูกนินทาว่าร้าย ไม่สามารถใช้ชีวิตปกติในสังคมได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงและอธิบายถึงพฤติการณ์ความเสื่อมเสียและผลกระทบในการดำเนินชีวิตตามปกติฐานะทางสังคม ความอับอาย ขายหน้าเกียรติคุณของผู้เสียหาย หรือมีผลทำให้เป็นที่เสียหายในการประกอบอาชีพ เช่น ผู้เสียหายและครอบครัวถูกเปิดเผยข้อมูลจนต้องอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น
<p>๒.๕ ความเสียหายอันเนื่องมาจากการเสื่อมเสียสมรรถภาพทางสติปัญญา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเสื่อมเสียสมรรถภาพทางสติปัญญา เช่น การคิดหรือการตัดสินใจเสื่อมถอยลงมีพฤติการณ์ ย้ำคิดย้ำทำในเรื่องเดิม หรือมีการตัดสินใจเชิงซ้ำ หรือไม่อาจตัดสินใจได้เอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้พิจารณาว่ามีความร้ายแรงเพียงใด ส่งผลเสียอย่างไรในการดำเนินชีวิตของผู้เสียหายโดยพิจารณาจากที่ต้องสูญเสียการประกอบอาชีพฐานะทางสังคมของผู้เสียหาย

๒.๖ ค่าความเสียหายอันเนื่องมาจากการสูญเสียความสุขในการดำรงชีวิต	เช่น ดิถยากล่อมประสาทต่อต้านสังคม ลดคุณค่าของตนเอง ไม่แข็งแรงเหมือนเดิม ไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุขได้	- ให้บันทึกถ้อยคำผู้เสียหายบรรยายรายละเอียดพฤติการณ์สภาพความเสียหายและส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายสูญเสียความสุขในการดำรงชีวิต
๒.๗ ค่าเสียหายต่อเสรีภาพ	- การที่ผู้เสียหายไม่มีเสรีภาพในขณะที่ถูกกระทำ เช่น ไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้ การเข้าออกมีคนคอยควบคุม ลางานกลับบ้านไม่ได้ ไม่ให้พูดคุยกับใคร มีคนคอยรับส่งและเฝ้าติดตามตลอด ถูกกักขังข่มขู่ให้กลัวไม่กล้าไปไหน ใช้อำนาจบังคับ	- ให้พิจารณาการกระทำความผิดมีการกระทำทารุณกรรม หน่วงเหนี่ยว กักขังทำร้ายร่างกาย หรือกดขี่ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหายและให้นำฐานะของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากความร้ายแรงดังกล่าวเกิดจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อผู้เสียหาย - คิดคำนวณจากการกักขังแทนค่าปรับในอัตราวันละ ๕๐๐ บาท แต่ผู้เสียหายถูกจำกัดเสรีภาพและถูกแสวงหาประโยชน์ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดจึงควรคิดคำนวณในอัตราที่สูงกว่าเพื่อชดเชยความเสียหายโดยอาจคำนวณเพิ่มขึ้นเป็น ๓ เท่า หรือ ๕ เท่าของเงินกักขังแทนโดยขึ้นอยู่กับความร้ายแรงที่เกิดขึ้น

ในการประชุมให้จัดทำตารางลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุม เมื่อดำเนินการประชุมพิจารณา กำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเสร็จสิ้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานการประชุมและตารางสรุป ตัวอย่างตามหลักเกณฑ์การเรียกเรื่องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๘. การมอบอำนาจ

กรณีที่ได้ดำเนินการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายแล้ว **ควรให้ผู้เสียหายได้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจ หนังสือมอบอำนาจยัดทรัพย์ หนังสือมอบอำนาจอายัดทรัพย์ และใบมอบฉันทะรับเงิน** (ตัวอย่างตามเอกสารแนบ) พร้อมแนบเอกสารประจำตัวรับรองสำเนาถูกต้อง เช่น บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง เป็นต้น เพื่อดำเนินการแทนในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หากเป็น**กรณีต่างชาติต้องมีล่ามลงลายมือชื่อในเอกสารด้วย หากไม่มีล่ามต้องให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อในเอกสารที่แปลเป็นภาษาของผู้เสียหายพร้อมสถานทูตรับรอง หากไม่มีเอกสารประจำตัวต้องมีหนังสือรับรองตัวบุคคลจากสถานทูต** โดยส่งเอกสารทั้งหมดพร้อมกับสำเนาคำพิพากษาให้กองต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อแจ้งกองกฎหมายดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาต่อไป

๙. การแจ้งผลการประชุมกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่พนักงานอัยการทราบ

เพื่อให้การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย เป็นไปด้วยความเรียบร้อยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่ดำเนินการจัดประชุมฯ สรุปผลการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ลงนามถึงอัยการจังหวัดในพื้นที่เกิดเหตุ และรายงานให้ปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทราบด้วย

๑๐. การเขียนคำแถลงผลกระทบของผู้เสียหายในคดีอาญา (Victim Impact Statements : VIS)

ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างมากและไม่อาจเบิกความ ด้วยตนเองได้ครบถ้วน หรือการเบิกความของผู้เสียหายอย่างเดียวอาจไม่ทำให้ศาลเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ ผู้เสียหายทั้งขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ และในปัจจุบัน เพื่อเป็นการลดการกระทำซ้ำต่อสภาพจิตใจของผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อาจพิจารณาจัดทำคำแถลงของผู้เสียหายในคดีอาญา ขึ้นไปพร้อมกับการแจ้งให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือยื่นภายหลังแต่ควรยื่นก่อน วันนัดพิจารณาคดี หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจยื่นได้ทันอาจยื่นในวันนัดพิจารณาคดี หลักการเขียนคำแถลงของ ผู้เสียหายในคดีอาญาตามเอกสารแนบ

๑๑. การติดตามคำพิพากษา

หลังจากผู้เสียหายได้เบิกความเป็นพยานต่อศาลแล้ว ในกรณีศาลแจ้งว่าจะมีคำพิพากษาในวันใด หลังจากวันที่ศาลกำหนดประมาณ ๑ สัปดาห์ ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทรสอบถาม พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนว่าได้มีการคัดคำพิพากษาแล้วหรือไม่ หากพนักงานอัยการได้คัดคำพิพากษาแล้วให้ ทำหนังสือถึงพนักงานอัยการเพื่อขอสำเนา แต่หากศาลไม่ได้กำหนดวันอ่านคำพิพากษาให้เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์โทรศัพท์สอบถามพนักงานอัยการว่าศาลได้มีคำพิพากษาแล้วหรือไม่ เมื่อศาลมี คำพิพากษาแล้วและพนักงานอัยการยังไม่ได้คัดสำเนาให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ทำหนังสือถึงพนักงานอัยการหรือศาลเพื่อขอคัดสำเนาคำพิพากษา กรณีที่จำเป็นให้การรับสารภาพหรือ ศาลมีคำพิพากษาแล้วและโจทก์หรือจำเลยไม่อุทธรณ์จะสิ้นสุดที่ศาลชั้นต้น จึงคัดเฉพาะสำเนาคำพิพากษา ศาลชั้นต้น หากกรณีที่โจทก์หรือจำเลยอุทธรณ์หรือฎีกาต้องคัดสำเนาคำพิพากษาของทุกศาล โดยการจะทราบ ว่า โจทก์หรือจำเลยอุทธรณ์หรือไม่ให้สอบถามพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน

๑๒. การบังคับคดี

เมื่อได้สำเนาคำพิพากษาแล้วให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รายงานกองต่อต้านการค้ามนุษย์เพื่อทราบ หากเป็นกรณีศาลพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่ผู้เสียหาย ให้ทำหนังสือถึงกองต่อต้านการค้ามนุษย์เพื่อแจ้งผลคำพิพากษา พร้อมแนบหนังสือมอบอำนาจ

หนังสือมอบอำนาจยึดทรัพย์ และใบมอบฉันทะรับเงิน รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกองต่อด้านการค้ำมนุษย์แฉ่ง กองกฎหมายดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาต่อไป

การเรียกค่าจ้างค้างจ่าย

๑. ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและแจ้งให้พนักงานตรวจแรงงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในเขตพื้นที่เกิดเหตุทราบ กรณีมีผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการและเจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในเขตพื้นที่เกิดเหตุทราบเองจากการร่วมคัดแยกผู้เสียหาย ก็จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีคำสั่งโดยที่เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดไม่ต้องแจ้งอีกครั้ง แต่อาจจะติดตามความคืบหน้าให้มีการดำเนินการในระยะเวลาที่เหมาะสม
๒. พนักงานตรวจแรงงานเมื่อได้รับเรื่องแล้วจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้เสียหายและนายจ้างประกอบกัน เมื่อได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนแล้วพนักงานตรวจแรงงานออกคำสั่งให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายให้ผู้เสียหาย
๓. กรณีนายจ้างยอมจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายให้ผู้เสียหายตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานก็เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการเรียกค่าจ้างค้างจ่าย บางครั้งนายฝ่ายนายจ้างอาจมีเอกสารให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อว่าได้รับเงินแล้วและไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับนายจ้างทั้งทางแพ่งและอาญา ซึ่งในคดีอาญาที่ไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัวไม่อาจยอมความกันได้ และคดีอาญายังคงต้องดำเนินต่อไปแต่การจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานอาจจะเป็นเหตุบรรเทาโทษให้ศาลพิจารณาลดโทษในคดีอาญาได้
๔. กรณีนายจ้างไม่ยอมจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานตรวจแรงงานจะดำเนินการยื่นคำฟ้องต่อศาล และศาลจะนัดไกล่เกลี่ยหากนายจ้างยอมจ่ายก็จะสิ้นสุดกระบวนการหากนายจ้างไม่ยอมจ่ายหรือไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จศาลจะนัดพิจารณาคดีต่อไป
๕. เมื่อศาลพิพากษาแล้วหากนายจ้างนำเงินมาวางศาลก็จะเสร็จสิ้นกระบวนการผู้เสียหายก็จะได้รับเงิน แต่หากนายจ้างไม่นำเงินมาวางศาลก็จะต้องมีการนำคำพิพากษาไปบังคับคดีต่อไป

ตัวอย่างระเบียบวาระการประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน

รายละเอียดวาระการประชุมพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน กรณีผู้เสียหายสัญชาติ.....จำนวนราย

วันที่ เวลา น. ณ ห้องประชุม.....

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องเพื่อทราบ

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด.....ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้เสียหาย
สัญชาติ..... จำนวน ราย คือ..... อายุ ปี ในคดีอาญาที่
ลงวันที่..... มี..... เป็นผู้ต้องหา โดยมี.....เป็นพนักงานสอบสวน
ซึ่งผู้เสียหายประสงค์จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ต้องหา

มติที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อพิจารณา

๒.๑ ประเด็นในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ดังนี้

๑. ค่าสินไหมทดแทนที่สามารถคำนวณได้เป็นตัวเงิน

๒. ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน มาตรา ๔๔๖

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓. ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อชื่อเสียง มาตรา ๔๔๗ ประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์

รายละเอียดผู้เสียหาย

นาย/นาง/นางสาว..... อายุ ปี (ผู้เสียหาย) มีภูมิลำเนาอยู่ที่

.....

ผู้เสียหายมีพี่น้องทั้งหมด คน เป็นบุตรคนที่ การศึกษาจบ.....

ย่อหน้าที่สองใส่ข้อเท็จจริงพฤติการณ์การตกเป็นผู้เสียหาย เช่น การไล่เรียงเรื่องราวตั้งแต่
เดินทางออกจากภูมิลำเนา มีใครเป็นผู้ชักชวน ตกลงมาทำงานอะไร รายได้ที่ได้รับแจ้ง ต้องจ่ายค่าอะไรบ้างในการ

เดินทาง เดินทางอย่างไร ไปพักที่ไหน มีใครรับไว้ สภาพที่พักเป็นอย่างไร สภาพการทำงาน สภาพความเป็นอยู่ ได้รับค่าจ้างหรือไม่ ถูกบังคับอย่างไร ถูกทำร้ายอย่างไร มีสภาพบังคับหรือไม่ มีการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจอย่างไร ความเจ็บปวดทุกข์ทรมานแค่ไหน ติดต่อใครได้หรือไม่ ระยะเวลาการถูกกระทำ หนีออกมาอย่างไร ได้รับความช่วยเหลือจากใคร มีบาดแผลร่องรอยอะไรบ้าง สภาพจิตใจปัจจุบันเป็นอย่างไร มีอาการอะไรต้องรักษา ต่อเนื่องหรือไม่ เป็นต้น

ย่อหน้าสุดท้ายสรุปเรื่องราวความการถูกแสวงหาประโยชน์ความเจ็บปวดของผู้เสียหาย เช่น ผู้เสียหายถูกผู้ต้องหาบังคับให้ทำงานและทำร้ายร่างกายได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานถึงขนาดมีแผลเป็น ทำให้เสียโฉมติดตัว ผู้เสียหายต้องทนทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดที่ผู้ต้องหาทำร้ายเป็นระยะเวลานานหลายปี ผู้ต้องหากระทำต่อผู้เสียหายเสมือนไม่ใช่มนุษย์ ผู้ต้องหาทั้งทรมานร่างกายผู้เสียหายเยี่ยงทาส และทรมานจิตใจให้มีบาดแผลจนถึงทุกวันนี้ยังไม่อาจมีชีวิตที่ปกติได้ ผู้เสียหายถูกผู้ต้องหานำมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทำให้เกิดความเสียหาย จึงประสงค์จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย

มติที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....

มติที่ประชุม

แนวทางการเขียนคำแถลงของผู้เสียหายในคดีอาญา (Victim Impact Statement : VIS)

- อ้างอิงจากเอกสารกรอบความคิดเกี่ยวกับ Victim Impact Statement โดยนายประวิทย์ ร้อยแก้ว รองอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีคุ้มครอง

๑. Victim Impact Statement : VIS คืออะไร ต้องมีเนื้อหาอย่างไร

คำให้การ (คำแถลง) เป็นลายลักษณ์อักษรที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย โดยการเขียนพฤติการณ์ที่ผู้เสียหายถูกระงับและเกิดผลกระทบทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก และสังคม เขียนเล่าเรียงเป็นร้อยแก้วเล่าเรียงเรื่องราวตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน อาจไม่จำเป็นต้องเขียนจำนวนเงินที่เสียหายเพราะมีปรากฏแล้วในรายงานการเรียกค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเอกสารทั้งสองฉบับจะถูกรวบรวมไว้ในสำนวน

๒. ใครสามารถเขียน VIS ได้บ้าง

การเขียนคำแถลงของผู้เสียหายไม่ใช่การทำนิติกรรมแต่เป็นเพียงการแสดงเจตนาจึงไม่ต้องขอความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยผู้เสียหายอาจเขียนเอง หรือสมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อน หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ช่วยเขียนก็ได้ แต่ต้องให้ผู้เสียหายได้อ่านหรือกรณีต่างชาติหรือผู้ที่อ่านหนังสือไม่ได้อาจต้องอ่านให้ผู้เสียหายฟังและบันทึกไว้ว่าผู้เสียหายได้อ่าน/ฟังผ่านล่ามแปลภาษาแล้วจึงลงลายมือชื่อในคำแถลงและเป็นการเขียนขึ้นโดยเจตนาของผู้เสียหายทั้งฉบับ หากกรณีผู้เสียหายต่างชาติเขียนเองให้แปลเป็นภาษาไทยและลงลายมือชื่อ

๓. รูปแบบการเขียนและการรับรองลายมือชื่อในเอกสาร VIS

การเขียนคำแถลงจะเขียนเองทั้งฉบับหรือจะพิมพ์ก็ได้ ต้องระบุชื่อและลงลายมือชื่อของผู้เสียหาย วันเดือนปีที่เขียน และต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน หากมีล่ามแปลภาษาต้องให้ล่ามลงลายมือชื่อ

๔. ผู้เสียหายต้องเขียน VIS ทุกรายหรือไม่

การเขียนคำแถลงของผู้เสียหายในคดีอาญาไม่จำเป็นต้องเขียนทุกรายแต่จะเขียนเฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายเจตนาจะเขียนและได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้กระทำความผิด ไม่ควรบังคับคดีกันให้ผู้เสียหายต้องเขียน และต้องมีการอธิบายทำความเข้าใจกับผู้เสียหายก่อนเสมอ

๕. ข้อมูลที่ไม่ควรเขียนใน VIS

ไม่ควรเขียนข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นผลกระทบ เช่น ข้อความที่เป็นเท็จ ข้อความที่เป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด การใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม ข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ความลับที่ไม่เกี่ยวข้อง การอ้างอิงถึงความผิดอื่น ๆ ที่คิดว่าจำเลยได้กระทำความ การเขียนแสดงความเห็น เกี่ยวกับตัวผู้พิพากษา อัยการ ทนายจำเลย หรือพยาน เป็นต้น

๖. การเสนอ VIS ต่อศาลเมื่อใด

ยื่นไปพร้อมกับการแจ้งให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือยื่น ภายหลังแต่ควรยื่นก่อนวันนัดพิจารณาคดี หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจยื่นได้ทันอาจยื่นในวันนัดพิจารณาคดี แต่ต้องยื่นก่อนศาลพิพากษา

๗. วิธีการนำเสนอ VIS ในศาล

เมื่อพนักงานอัยการได้ขอยื่นต่อศาลแล้วศาลอนุญาตอาจให้ผู้เสียหายอ่าน VIS ด้วยตนเองในศาล หรือให้บุคคลที่ผู้เสียหายร้องขออ่านแทน หรือให้พนักงานอัยการอ่านแทน หรือศาลอาจรับไว้โดยไม่ต้อง อ่านให้ศาลฟังก็ได้

๘. ข้อควรคำนึง

๘.๑ จำเลยมีสิทธิที่จะขอดูสำเนาของหนังสือ VIS และมีสิทธิโต้แย้ง

๘.๒ กรณีที่ผู้เสียหายต้องอ่าน VIS ให้ศาลฟังหากมีความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวให้ขอ พิจารณาลับ

